

KU LEUVEN

CTO

CENTRUM VOOR TAAL & ONDERWIJS

SLEUTEL 6

28/04/2022

Programma

1. Aanleiding: PIRLS
2. Context: literatuurstudie
3. Op naar Sleutel 6
 1. Ontwikkeling en onderzoek
 2. Noden en behoeften van het veld
4. Bouwstenen voor evaluatie van begrijpend lezen
 1. Wat evalueren?
 2. Hoe evalueren?
 3. Waarom/waartoe evalueren?

1. Aanleiding: PIRLS

Landen	Gemiddelde score (S.E.)			Standaarddeviatie (S.E.)			Gemiddelde leeftijd		
	2006	2016	Vershil	2006	2016	Vershil	2006	2016	Vershil
Rusland	565 (3,4)	581 (2,2)	16	69 (2,0)	66 (1,3)	-3	10,8	10,8	0,0
Hong Kong	564 (2,4)	569 (2,7)	5	59 (1,2)	64 (1,5)	5	10,0	9,9	-0,1
Singapore	558 (2,9)	576 (3,2)	18	77 (1,6)	79 (2,1)	2	10,4	10,4	0,0
Hongarije	551 (3,0)	554 (2,9)	3	70 (1,8)	75 (1,7)	5	10,7	10,6	-0,1
Italië	551 (2,9)	548 (2,2)	-3	68 (1,4)	65 (1,4)	-3	9,7	9,7	0,0
Zweden	549 (2,3)	555 (2,4)	6	64 (1,3)	67 (1,3)	3	10,9	10,7	-0,2
Duitsland	548 (2,2)	537 (3,2)	-11	67 (1,2)	78 (3,2)	11	10,5	10,3	-0,2
Bulgarije	547 (4,4)	552 (4,2)	5	83 (2,4)	85 (2,7)	2	10,9	10,8	-0,1
VLAANDEREN	547 (2,0)	525 (1,9)	-22	66 (1,0)	61 (0,9)	5	10,0	10,1	0,1

→ Werken aan leesmotivatie

→ Nood aan effectieve begrijpend-leesdidactiek

2. Context: construct begrijpend lezen

...een complex proces waarbij de lezer (ontvanger) een boodschap van een schrijver (zender) ontcijfert die in een schriftelijke code werd verpakt. (...) Lezen houdt een voortdurende wisselwerking in tussen de kenmerken en eigenschappen van de lezer, zijn socioculturele context, zijn denkactiviteiten om de tekst te begrijpen en de eisen die de tekst stelt. De betekenis die de tekst krijgt, hangt sterk af van de combinatie van die factoren.

2. Context: 5 didactische sleutels

- Interactie
- Leesmotivatie
- Transfer
- Strategie-instructie
- Functionaliteit

2. Context: Nood aan een brede evaluatie

3. Op naar Sleutel 6

- een wetenschappelijk onderbouwd instrument
 - ‘breed’ en digitaal leerlingvolgsysteem voor begrijpend lezen in het Vlaamse basisonderwijs
 - mét handvatten om het didactisch handelen van leraren te versterken voor alle leerlingen
 - brengt begrijpend-leesvaardigheid *gestructureerd* en *kwaliteitsvol* in kaart
- onderzoeks- en ontwikkelproject
- Zie www.sleutel6.be

3. Op naar Sleutel 6

Screening-tools

- screening van **alle** leerlingen
- met gestandaardiseerde **toetsen**

Breedbeeld-tools

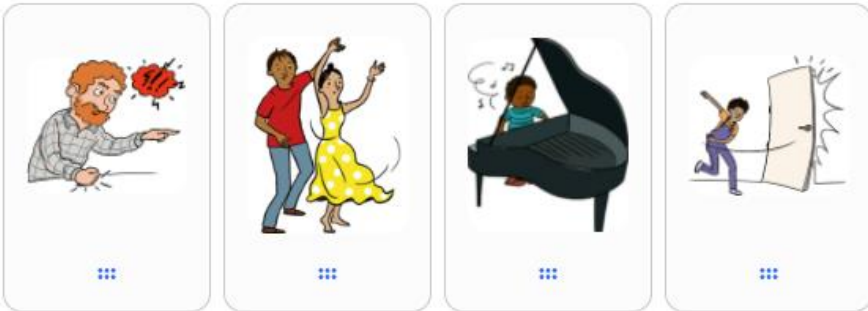
- verbreding en verdieping van de beeldvorming van **bepaalde** leerlingen
- met een brede waaier aan soorten **instrumenten**

3.1 Ontwikkeling en onderzoek

Screening-tools

Toets 2.1 – Huizen · Vraag 4

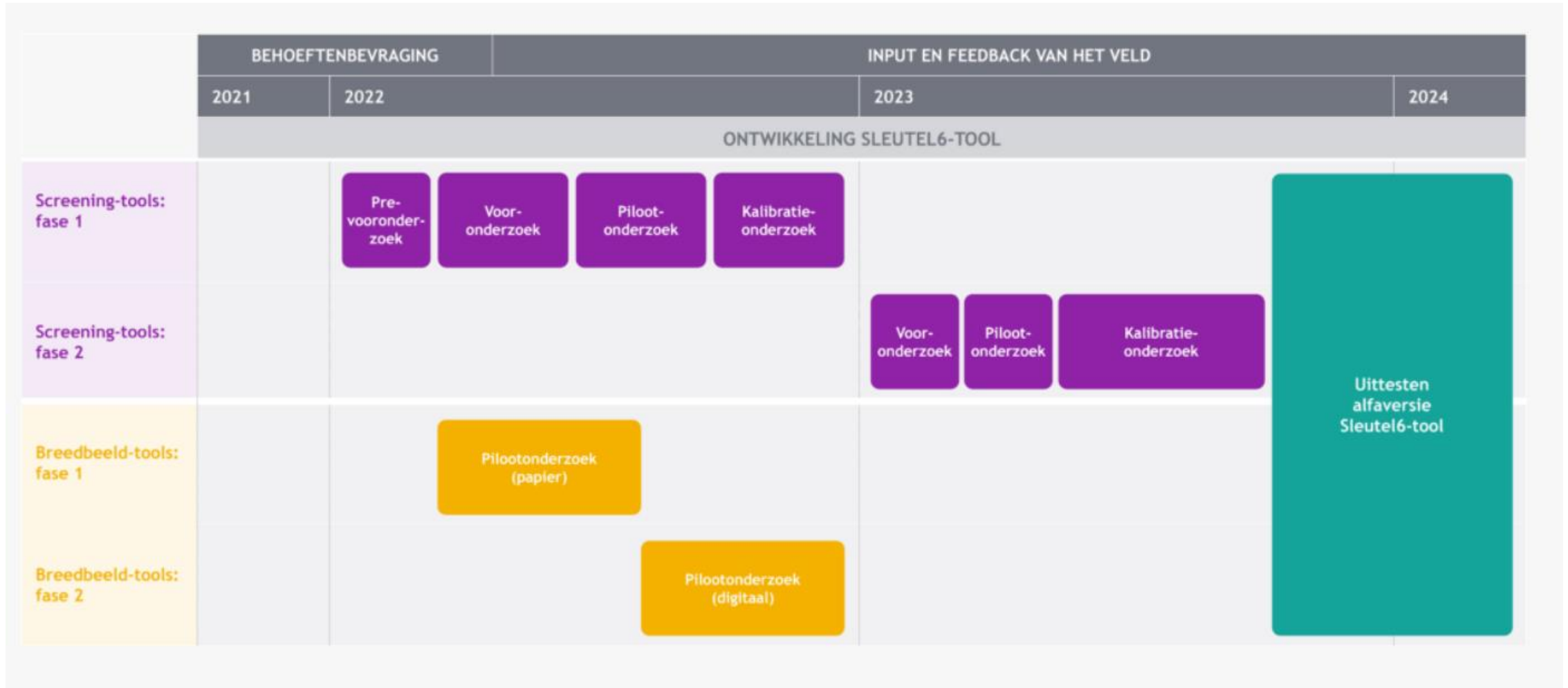
Kijk naar de vier prenten.
Over die mensen lees je in het gedicht.
Sleep de prenten in de juiste volgorde,
precies zoals in het gedicht.

Breedbeeld-tools

Tekstuele informatie		Samenvatten	
markeren/onderstrepen/omcirkelen	☐		
➤ De leerling markeert niets in de tekst	☐		
➤ De leerling markeert zinnen en grote stukken tekst	☐		
➤ De leerling markeert zinnen en sleutelwoorden	☐		
➤ De leerling markeert kernzinnen en sleutelwoorden	☐		
➤ De leerling markeert enkel de belangrijkste sleutelwoorden	☐		
	☐		

3.1 Ontwikkeling en onderzoek

3.2 Noden en behoeften van het veld

- Wat zijn volgens jou de belangrijkste bouwstenen van een leerlingvolgsysteem voor begrijpend lezen?
 - Welke inhoud(en) moeten zeker een plekje krijgen?
 - Welke kwaliteitscriteria zeer belangrijk?
-

Behoeftenbevraging

- Expertenbevraging (N = 22)
- Focusgroepen (N = 23, 3 focusgroepen)
- Survey (N = 366)

Einde bereikt

100%

	Aantal	% van de antwoorden	%
2de leerjaar	79		30%
3de leerjaar	78		29%
6de leerjaar	66		25%
4de leerjaar	63		24%
5de leerjaar	59		22%
1ste leerjaar	40		15%

Hoe doen leraren het nu?

- Geen systeem
- Niet systematisch ('buikgevoel')
- Toetsen
- Taalmethode

Hoe tevreden ben je over deze aanpak?

Hoe groot ervaar je de nood aan een kwaliteitsvol breed leerlingvolgsysteem voor begrijpend lezen in je eigen klas? Ik ervaar ...

Wat zijn hun inhoudelijke noden en behoeften?

- Geen verschil tussen leraren met verschillende functies en ervaring
 - Geen verschil tussen scholen met verschillende leerlingpopulaties
 - Behalve >
 - scholen met weinig gezamenlijke doelgerichtheid (beleidsvoerend vermogen)
 - scholen met weinig kwaliteitsvolle evaluatiepraktijken op schoolniveau
- ! meer nood aan leerlingvolgsysteem !

Wat zijn hun inhoudelijke noden en behoeften?

- Construct begrijpend lezen
 - Inzicht in het construct
 - Volledig in beeld (geïntegreerd)
- Zwakke lezers in beeld

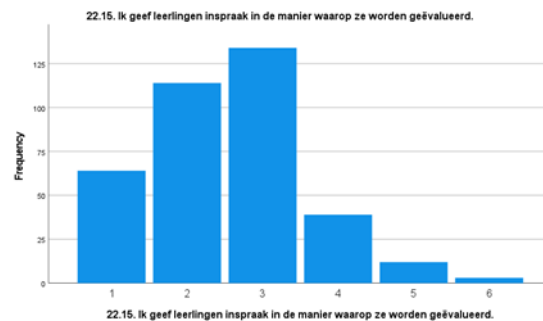

Hoe schat u de begrijpend-leesvaardigheid van de leerlingenpopulatie in uw school in? In onze school ...

	Aantal	% van de antwoorden	%
leest de meerderheid van de leerlingen goed tot zeer goed.	30	<div style="width: 8%;"></div>	8%
leest de meerderheid van de leerlingen gemiddeld.	199	<div style="width: 54%;"></div>	54%
leest de meerderheid van de leerlingen eerder zwak.	137	<div style="width: 37%;"></div>	37%

Wat zijn hun inhoudelijke noden en behoeften?

- Degelijke, hedendaagse toetsen (met gevarieerde vraagstelling en opdrachten) > *screening-tools*
- Ondersteuning bij vormen van brede evaluatie (bv. scripts voor leesgesprekjes, observatiewijzers...) > *breedbeeld-tools*
- Tips om leerlingen en ouders te betrekken bij de beeldvorming

Wat zijn hun inhoudelijke noden en behoeften?

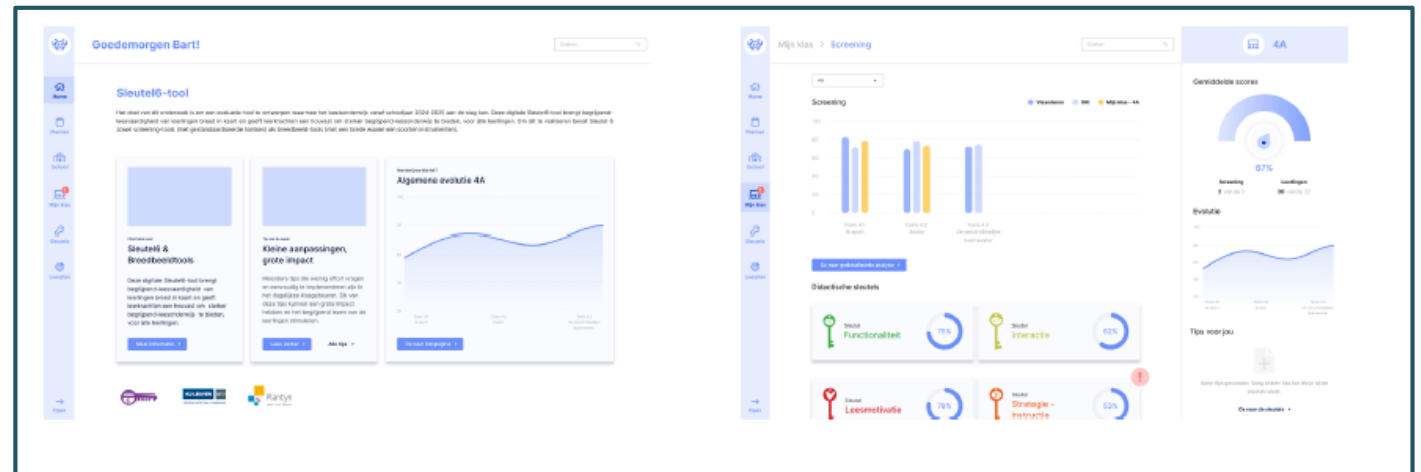
- Lat of norm
- Zicht op vorderingen (link met schoolbeleid)
- Handvatten voor analyse, diagnose (en dus aanpak differentiatie)
- Tips voor de klaspraktijk

> duidelijke link tussen evaluatie en didactiek

Wat zijn hun praktische noden en behoeften?

- Gesneden brood. Of toch niet? > aanzet tot reflectie > de leraar doet ertoe!
- Eenvoudig in gebruik
- Duidelijke overzichten
- Link met bestaande systemen

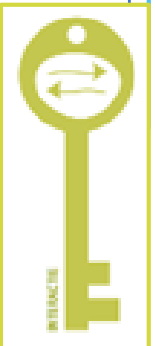

Wat vinden ze haalbaar?

- Brede evaluatie, bv. interactief in beeld brengen van begrijpend-leesontwikkeling

- Veel...
als het goed wordt ondersteund
- Veel...
als het nuttig is 😊

2. VRAGENLIJST	
Vragen	Inschatting
Vond je het fijn om te lezen? Welk gezicht toont hoe jij je voelt na het lezen?	
Op basis van het antwoord van de leerling ga je verder met deel A (gezicht 1 of 2) of deel B (gezicht 3, 4 of 5):	
A. Ik vond het <u>fijn</u> om te lezen omdat...	
het onderwerp van de tekst me interesseerde.	☐
ik mocht kiezen wat ik las.	☐
ik kon lezen om me te ontspannen.	☐
ik zelf een plek in de klas koos om te lezen.	☐

- Middenkader en beleid > gevaar voor planlast

Wat vinden ze haalbaar?

DIGITAAL SYSTEEM

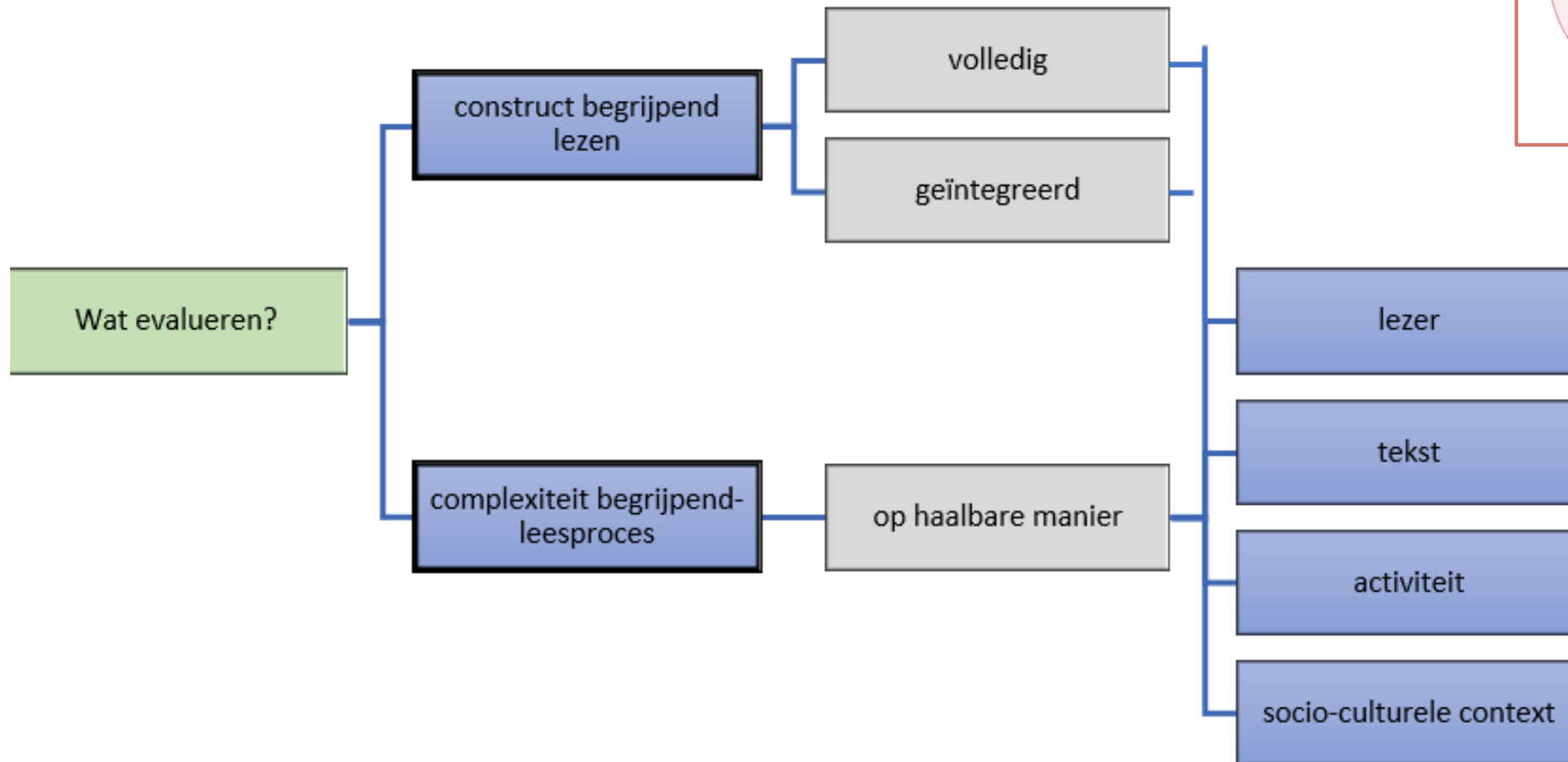
- + praktisch in gebruik: tijdwinst, minder planlast, geen verbeterwerk, geen rompslomp met papier of mappen
- + toegankelijk: overal, altijd en door iedereen raadpleegbaar
- + inhoudelijk een meerwaarde: betere beeldvorming en makkelijker om evolutie op te volgen
- problemen met infrastructuur: computers, software, internet
- leerlingen die niet ict-vaardig zijn of niet gewoon zijn te lezen op het scherm
- leraren die te oppervlakkig over resultaten heen gaan of te veel vertrouwen op het systeem

kaart
technisch slag
overzicht
doelen
aandacht
andere
gebruik
handig
goed
evolutie
sterke
begrijpend
aanpassen
3de
acties
gaan
leerkracht
krijgt
aangepast
niveau
idee
duidelijke
leerling
beeld
klas
tool
verschillende
digitaal
kinderen
eigen
kind
overzichtelijk
inzetten
tips
leerjaar
makkelijk
gebruiksvriendelijk
lezen
leerlingen

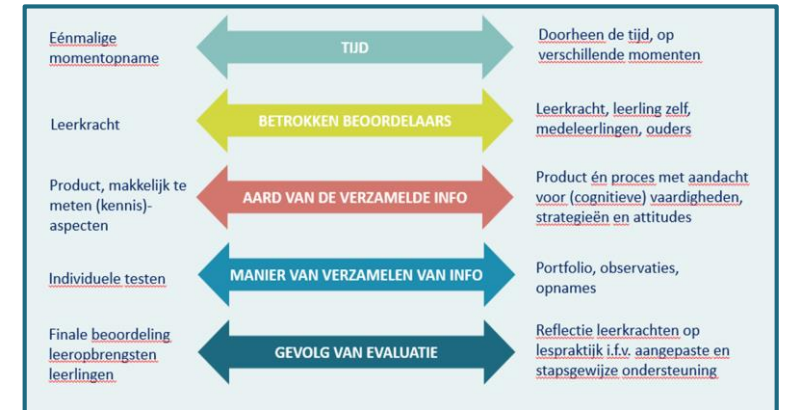
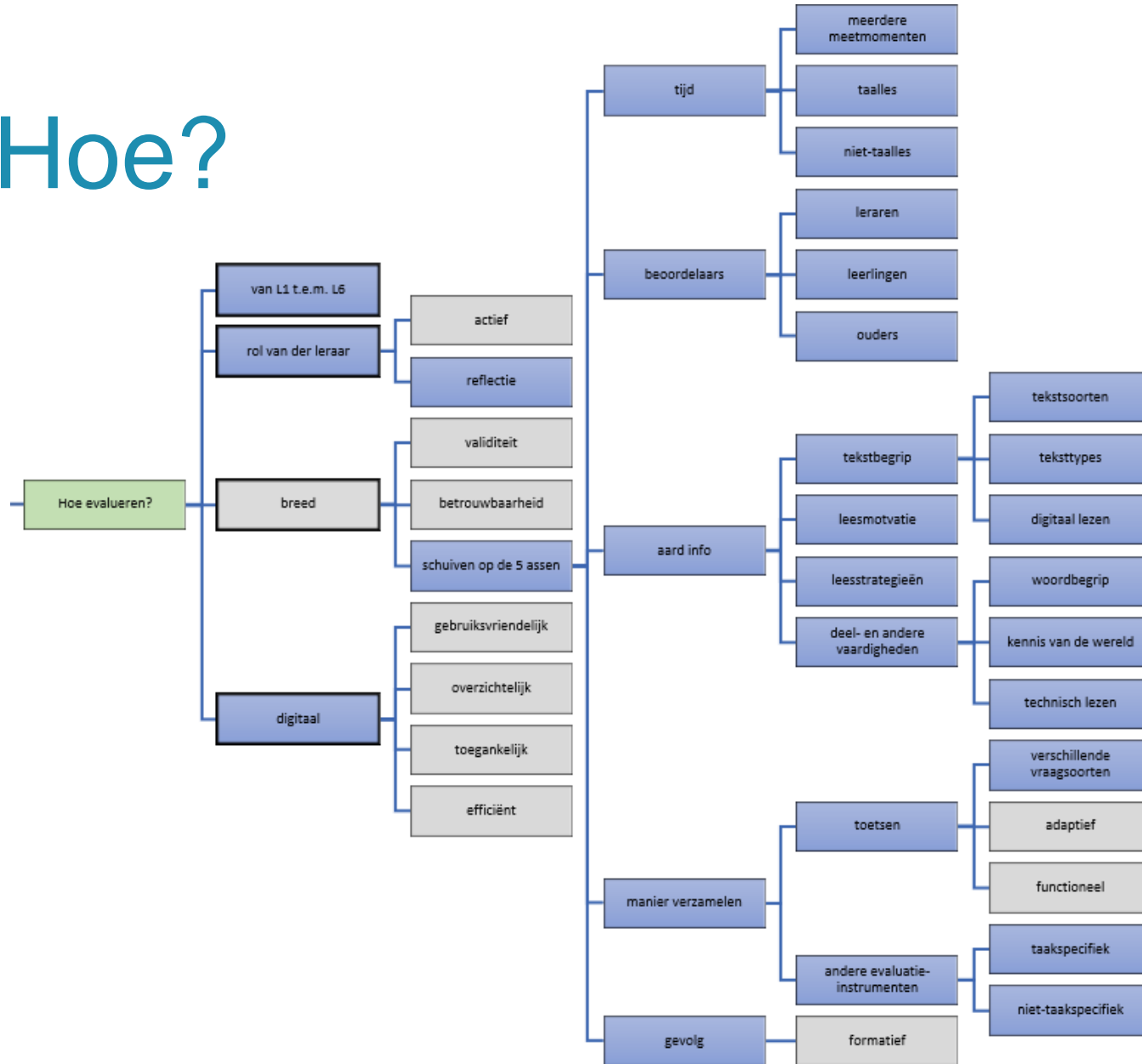
4. Bouwstenen voor evaluatie van begrijpend lezen

- **Wat** moet Sleutel 6 in beeld brengen?
- **Hoe** zou Sleutel 6 dat best doen?
- **Waarom**, met welk doel brengt Sleutel 6 deze zaken in beeld?

Wat?

Hoe?

Waarom?

Hoe schat u de begripdend-leesvaardigheid van de leerlingenpopulatie in uw school in? In onze school ...

	Aantal	% van de antwoorden	%
leest de meerderheid van de leerlingen goed tot zeer goed.	30	<div style="width: 8%;"></div>	8%
leest de meerderheid van de leerlingen gemiddeld.	199	<div style="width: 54%;"></div>	54%
leest de meerderheid van de leerlingen eerder zwak.	137	<div style="width: 37%;"></div>	37%

Waarom? Hoe inzetbaar?

